

مبانی طب سنتی

حامد سرافندی

مرتضی فرامان

(دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان)

سرشناسه	: مرتضوی، حامد، ۱۳۶۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: مبانی طب سنتی / حامد مرتضوی، مرتضی فرامرزی.
مشخصات نشر	: تهران: تایماز، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۲ ص:، جدول.
شابک	: 978-600-403-188-2
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: پزشکی سنتی
موضوع	: اخلاط چهارگانه
شناسه افزوده	: فرامرزی، مرتضی، ۱۳۶۳ -
شناسه افزوده	: دانشگاه آزاد اسلامی. واحد کرج. باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۵ ۲/۳۶۴م/ R۱۳۵
رده بندی دیویی	: ۶۱۰
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۲۱۸۵۱۰

انتشارات تایماز

مبانی طب سنتی

ناشر:	تایماز
مولفین:	حامد مرتضوی - مرتضی فرامرزی
مدیر اجرایی:	مجید شعور
نوبت چاپ:	اول ۱۳۹۵
چاپ و صحافی:	تایماز
شمارگان:	۳۰۰
قیمت:	۸۰۰۰۰ ریال
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۴۰۳-۱۸۸-۲
 حق چاپ محفوظ و متعلق به مولفین می باشد.	

آدرس: تهران - خیابان انقلاب - خیابان فخررازی - خیابان وحید نظری غربی - پلاک ۸۵ - طبقه ۳
 تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۰۲۷۴۴ موبایل: ۰۹۱۲۷۲۴۴۵۳۵ ایمیل: taymazpub@yahoo.com صندوق پستی:
 ۰۲۱-۶۶۹۷۲۰۵۴ تلگرام: ۰۹۱۴۴۰۹۹۷۵۸ taymazpub@gmail.com تهران ۶۴۸-۱۳۱۴۵

فهرست مطالب

۶	مقدمه
۷	پیشگفتار
۹	فصل اول
۱۳	اخلاط در طب ایرانی چهار نوع می باشند
۱۵	برخی از علائم طبایع چهارگانه (علائم زیادی اخلاط در بدن)
۱۵	۱. غلبه ی د (خون)
۱۶	۲. غلبه ی صفرا
۱۷	۳. غلبه ی بلغم
۱۷	۴. غلبه سودا
۱۸	۵. طبع مختلط و اعتدال مزاج
۱۸	غلبه توام اخلاط (یا طبع مختلط)
۱۸	۶. اعتدال مزاج
۱۹	مزاج شناسی
۱۹	مشخصات افراد دُموی : (بهاری)
۲۲	مشخصات افراد صفراوی (تابستانی)
۲۴	مشخصات افراد سوداوی : (پاییزی)
۳۰	مواد غذایی گرم و خشک (صفرا) - تابستانی
۳۱	مواد غذایی سرد و خشک (سودا) - پاییزی
۳۲	مواد غذایی سرد و تر (بلغم) - زمستانی
۳۵	فصل دوم
۳۶	تعاریف و مفاهیم

۳۹.....	وضعیت فعلی گیاهان دارویی و داروهای گیاهی در ایران
۴۲.....	سطح زیر کشت و تولید گیاهان دارویی در استان های کشور
۴۵.....	وضعیت تجارت گیاهان دارویی
۴۶.....	نقاط ضعف و تهدیدها
۴۷.....	نقاط قوت و فرصت ها
۴۹.....	اهداف کلان کشوری
۴۹.....	اهداف میانی کلان کشوری
۴۹.....	۱- حوزه زیرساخت و توانمندسازی
۵۰.....	۲- حوزه آموزش پژوهش
۵۰.....	۳- حوزه ترویج، توسعه، ارزیابی
۵۰.....	۴- حوزه اقتصاد و بازرگانی
۵۱.....	مهمترین برنامه های تحقیقاتی (۱۰ ساله)
۵۳.....	فصل سوم
۵۴.....	مقدمه
۵۵.....	وضعیت جهانی گیاهان دارویی
۵۷.....	وضعیت ایران
۶۱.....	ادرات و واردات گیاهان دارویی در کشور
۶۲.....	داروهای گیاهی کشور
۶۳.....	دستگاهها و ارگانهای مرتبط با موضوع گیاهان دارویی
۶۶.....	اهداف توسعه گیاهان دارویی بر اساس سند چشم انداز بیست ساله کشور
۶۷.....	دامنه وسیع کاربرد گیاهان دارویی
۷۲.....	استراتژی توسعه گیاهان دارویی
۷۳.....	توانمندیها و استعداد های بالقوه در کشور

فرصت ها	۷۴
اهم مسائل و مشکلات توسعه گیاهان دارویی کشور	۷۵
الف - مسائل و محدودیت های مرتبط با عرصه های تولید	۷۵
ب- محدودیت توسعه سطح گیاهان دارویی در عرصه های زراعی	۷۶
ج : مسائل و مشکلات تولید زراعی گیاهان دارویی	۷۷
د: مسائل و مشکلات فراوری گیاهان دارویی	۷۹
ه: مسائل و مشکلات گیاهان دارویی در عرصه های طبیعی	۸۱
و- مسائل و مشکلات اقتصاد و بازرگانی گیاهان دارویی	۸۳
پیشنهادهات	۸۸
الف - هماهنگ سازی دستگاهها و وزارت خانه های مرتبط با موضوع گیاهان دارویی	۸۸
ب- پیشنهادات اختصاصی وزارت خانه و دستگاههای مرتبط	۹۰
موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران	۹۰
طرح های محوری سازمان ترویج ، آموزش و تحقیقات کشاورزی	۹۵
فصل سوم	۱۰۱
فرهنگ و درمان	۱۰۲
نتیجه	۱۱۴
منابع	۱۱۵
منابع لاتین	۱۲۰

مقدمه

از دیر باز حکما و طبیبان قدیم براساس تجارب خود نسل به نسل دانش طب سنتی را به فرزندان خویش انتقال داده اند براساس نظریات ایشان خداوند در بدن آدمی نیرویی قرار داده است تا صحت و سلامتی را حفظ و بیماری را دفع نماید. این نیرو که در اصل نیروی تدبیرکننده بدن است را اطباء قدیم، طبیعت یا نور طبیعی می نامیدند. به عبارتی دیگر، امور طبیعیه اموری است که تعادل بدن را از هر جهت حفظ نماید. و در کتب مختلف این امور، با اختلاف ذکر شده است.

پیشگفتار

رویکرد جهانی به استفادۀ از گیاهان دارویی و ترکیبهای طبیعی در صنایع دارویی، آرایشی - بهداشتی و غذایی و بدنبال آن توجه مردم، مسئولین و صنایع داخلی به استفادۀ از گیاهان دارویی و معطر نیاز مبرم به تحقیقات پایه ای و کاربردی وسیعی را در این زمینه نمایان می سازد. گیاهان دارویی یکی از منابع بسیار ارزشمند در گستره وسیع منابع طبیعی ایران هستند که در صورت شناخت علمی، کشت، توسعه و بهره برداری صحیح می توانند نقش مهمی در سلامت جامعه،

اشتغالزایی و صادرات غیر نفتی داشته باشند. تنوع آب و هوا و شرایط اکولوژیک مختلف، باعث تنوع و غنای گیاهان دارویی در سراسر ایران شده است. لزوم تحقیقات همسازانه بهره برداری صحیح از این گیاهان، بویژه در زمانی که استفادۀ جهان از گیاهان دارویی، آرایشی - بهداشتی و غذایی چنان شتابی گرفته است که با داشتن شخصیت هایی چون ابوعلی سینا از پیشگامان این علم بوده ایم بسیار پستی گرفته است، بسیار ضروری است. خوشبختانه در سالهای اخیر، تلاش های فراوانی برای شناخت همه جانبه گیاهان دارویی از نظر نوع گیاهان و پراکنش آنها در ایران، شرایط اکولوژیک، استفادۀ های دارویی، استخراج، تجزیه، شناسایی، مواد مؤثره، کشت و اهلی کردن، اصلاح گونه های مهم، بررسی روشهای نوین در آرایشی - بهداشتی و مؤثره و مطالعه اثرات دارویی آنها صورت گرفته و نتایج جالب توجهی نیز حاصل شده است. در راستای رویکردهای وزارت جهاد کشاورزی مبنی بر هدایت فعالیتهای کشاورزی به سمت چهارچوب برنامه های راهبردی تک

محصولی و موضوعی و پیش بینی نقش موثر این برنامه ها در کاربردی نمودن
بیش از پیش برنامه های تحقیقاتی وزارت جهاد کشاورزی، بازرگاری و تعیین
خط مشی ها و سیاستهای راهبردی مناسب با توجه به سوابق تحقیقاتی ،
نظر گرفتن نیازهای اساسی کشور، سند چشم انداز و برنامه چهارم توسعه
کشور در زمینه گیاهان دارویی ، می تواند در ساماندهی بهینه تحقیقات آیند
در جهت توسعه پایدار کشور مفید باشد و ضمن جلوگیری از اتلاف انرژی
سرمایه های کشور ، با تعیین اهداف کلان و برنامه های اجرایی برای رسیدن به
آنها نقش در سسه تحقیقات جنگلها و مراتع را به عنوان متولی تحقیقات
گیاهان دارویی در کشور و هماهنگی سایر دست اندرکاران گیاهان دارویی را به
این مجموعه برای رسیدن به اهداف پیش بینی شده، تبیین نماید. برنامه ریزی
اصولی برای توسعه فعالیت ها در بخش گیاهان دارویی ، نیازمند بررسی دقیق
وضعیت موجود، شناخت کافی پتانسیلهای موجود در عرصه های زراعی و
منابع طبیعی به عنوان خاستگاه اصلی گونه های بومی کشورمان و همچنین
شناخت صحیح از محدودیت ها و چالشهای است.